From: Jeroen Helmer
Sent: Thursday, September 18, 2025 9:12:41 AM
To: Ad Beukering <werkplaats@vrijdagtheater.nl>
Subject: Nieuwe oppoppers

Goedemorgen Ad,

Ik heb er weer twee.
Beiden gaan over de terugkeer van de stieren in de lente.

De nederzettingen van de eerste boeren bevinden zich in de rivierdalen. Daar groeit het meest malse gras en kruid in de vruchtbare vloedvlaktes en daar weiden de herders hun kuddes. Deze bestaan uit koeien en hun kalveren.
De stieren bevinden zich in het najaar en winter in aparte groepen en komen in het voorjaar naar de kuddes. Dan bepalen ze onderling wie de sterkste is en de op dat moment tochtige koe mag benaderen om mee te paren.

Het eerste oppoppertje gaat over het verval van een stierenkuil gedurende het seizoen. Wilde paarden zijn, vooral in het najaar en winter, dol op de wortels van grassen en kruiden. Die zitten vol met voedzaam zetmeel. Een steilrand in een stierenkuil biedt makkelijke toegang tot deze wortels. Bij het verder schrapen van het bovenste deel van de steilrand wordt deze steeds minder steil.
In het voorjaar komen de stieren terug en brengen de steilrand weer in vorm. Vanaf dat moment worden de kuilen weer gevaarlijke valkuilen.

Het tweede, nog belangrijkere ontdekking, gaat over de passage:

En hij legde de weiden, rietvelden en moerassen droog en liep naar de rivier om te drinken en het water zakte zeven el.

Hiervoor moet je weten dat mensen vroeger dachten dat zwaluwen in het voorjaar uit de modder ontstonden. De verklaring voor deze misvatting moet gezocht worden in het idee dat men vroeger geen idee had van vogeltrek en ineens in het vroege voorjaar zwaluwen op de modder zagen zitten, met ook modder in de bek, en ermee naar hun nesten vlogen. Dat ze uit Afrika gearriveerd meteen met klei hun nesten gaan bouwen weten we pas een ruime honderd jaar.

In de winter heb je een neerslagoverschot met hoge rivierstanden, in de zomer een neerslagtekort met zakkende waterstanden in het voorjaar. De snelheid waarmee dit gebeurt, hangt af van de hoeveelheid neerslag en het eventuele smelten van de

sneeuw. Een droog voorjaar met opvallend snel zakkende waterstanden kan dan gekoppeld worden aan het verschijnen van de stier op hetzelfde moment.

Hartelijke groet,
Jeroen

Daarbij moet je bedenken dat hoge waterstanden beslissend zijn voor het brengen van vruchtbaar slib op de vloedvlaktes (uit een rivierwaterkolom van een meter valt een centimeter klei) en hoge voorjaarswaterstanden beslissend voor weelderig groeiend gras, voer voor het vee en goede oogsten.

Zo maak je van de stier de kwaaie pier.

Groet,
Jeroen

Aanvulling, zondag 28 september

(...)
Ter verduidelijking nog: de mensen die te lijden hebben van de lage waterstanden, snappen niet dat de oorzaak daarvan ver buiten hun belevingswereld te zoeken is. Namelijk de afwezigheid van regen in een gebied dat soms honderden kilometers stroomopwaarts ligt. Wat ze wel zien is het verschijnen van de stier op hetzelfde moment en zien hem drinken uit de rivier: we hebben de dader.